

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

5 maart 2009

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR CULTUUR, JEUGD, SPORT EN MEDIA

INHOUD

Interpellatie van de heer Kris Van Dijck tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de stand van zaken inzake de splitsing van de Koninklijke Belgische Voetbalbond	1
Met redenen omklede motie	3
Vraag om uitleg van mevrouw Els Robeyns tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over spelen op straat	3
Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de kostprijs van Nederlandstalige ondertiteling van films op dvd en filmrol	6
Vraag om uitleg van de heer André Van Nieuwkerke tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de Olympische Spelen in Londen in 2012	7
Vraag om uitleg van de heer Piet De Bruyn tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over het ontbreken van een Vlaamse bijdrage aan het Europees filmarchief	11
Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over met uitsterven bedreigde dialecten	13

Voorzitter: de heer Dany Vandenbossche

Interpellatie van de heer Kris Van Dijck tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de stand van zaken inzake de splitsing van de Koninklijke Belgische Voetbalbond

De voorzitter: De heer Van Dijck heeft het woord.

De heer Kris Van Dijck: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik heb een interpellatie ingediend omdat we dan dieper op de zaken kunnen ingaan.

Ik wil niet alles herhalen, maar de tijd dringt nu toch echt. Straks komen er verkiezingen en wordt een nieuwe bestuursploeg samengesteld. Het is dan toch opportuun om te kijken hoe het met dit dossier is gesteld. Mijnheer de minister, u hebt samen met dit parlement belangrijke incentives gegeven om de voetbalsport in Vlaanderen deel te laten uitmaken van het Vlaamse sportbeleid.

Iedereen weet waarover het gaat, wat de opzet en de essentie is, waarom we dit belangrijk vinden. Wat is nu de stand van zaken? Moet er nog iets gebeuren vanuit de politiek of zit alles in de pijplijn? Een tijdje geleden kwamen er van de voetbalbond berichten pro splitsing. Vooral de profliga was de motor hierachter. Er zou ook een juridische werkgroep tot stand komen om een aantal praktische zaken uit te klaren.

Mijnheer de minister, wat is de situatie op dit moment? Er zijn afspraken gemaakt over subsidiëring en financiering, die maken dat ook voor hen de klok tikt. Straks willen ze langs de Vlaamse kassa kunnen passeren. Er moet een Vlaamse voetballiga zijn die beantwoordt aan de criteria van het decreet op de sportfederaties. Dat is de essentie van deze interpellatie. Wordt die vzw al opgericht? Is dat al gebeurd? Is er zicht op wie in die vzw zal zitten?

Mijnheer de minister, in de rand van deze kwestie rijst ook de vraag naar de bouw van de voetbalstadions. Ondertussen zijn er brieven vertrokken naar de clubs van eerste en tweede klasse. Een paar weken geleden heeft de Vlaamse Regering beslist dat de clubs tegen 27 april voorstellen moeten indienen. Klopt mijn situatieschets? Wat kan er praktisch nog worden uitgewerkt? Het parlement wordt straks ontbonden en gaat dan in voorzichtige zaken. Kunnen er in de juridische positie, waarin de Vlaamse Regering dan zal zitten, beslissingen van die aard worden genomen? Kunnen die beslissingen dan niet worden aangevochten door degenen die zich onheus behandeld voelen? Als er dossiers moeten worden ingediend, zijn er altijd clubs die zich misdeeld voelen. Zijn

we nog op tijd om de nodige beslissingen te nemen, die consequent en correct kunnen worden uitgevoerd?

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Het ligt voor de hand dat ik me aansluit bij deze interpellatie. Het is niet de eerste keer dat er vragen komen over de splitsing van de voetbalbond. Ik heb zelf ook al enkele initiatieven in die zin genomen. Ik zal niet heel de discussie opnieuw voeren. Ik verwijs heel kort naar mijn laatste interpellatie van eind vorig jaar.

Minister Bert Anciaux: Toen u nog de ongelovige Thomas was.

De heer Johan Deckmyn: Ik ben nog altijd Thomas.

Ik heb er toen op gewezen dat het splitsingsvoorstel dat voorlag, wat ons betreft geen echt splitsingsvoorstel was. Het werd zelfs geen splitsing genoemd. Ik heb verwezen naar het feit dat de voetbalbond zelf stelde dat het een financiële truc was en dat er op het terrein zelf niets zou veranderen.

Het is een gevoelige discussie, zeker voor de voetbalbond, maar ik ben altijd zeer kritisch en geloofde niet echt dat er verandering zou komen. De verandering die er nu is, is wat mij betreft niet echt wat er zou moeten zijn gebeurd.

Mijnheer de minister, u hebt eind vorig jaar het debat ter zake verschoven omdat u zei dat u wilde wachten tot een tijdstip waarop u meer adviezen had om meer duidelijkheid te geven. Daarom is de vraag van de heer Van Dijck terecht: wat is de stand van zaken nu? Timing is altijd een belangrijke zaak geweest, zeker als het ging over bepaalde deadlines die moesten worden gerespecteerd om nog te kunnen genieten van financiële ondersteuning. Mijnheer de minister, zijn die termijnen gerespecteerd? Wat is de stand van zaken op dit moment?

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, collega's, het klopt inderdaad dat de hervorming van de Koninklijke Belgische Voetbalbond (KBVB) en de oprichting van de Voetbalfederatie Vlaanderen (VFV), heel wat voeten in de aarde heeft gehad. Sta me toe nog even kort de geschiedenis te schetsen van het voorbije jaar. Op 28 juni 2008 werd er uiteindelijk een akkoord bereikt over de oprichting van een Vlaamse voetballiga. Tijdens haar vergadering van 9 oktober 2008 besliste het uitvoerend comité van de KBVB om

twee vzw's op te richten, een Nederlandstalige en een Franstalige. De Waalse vzw is er uiteindelijk niet gekomen, de Vlaamse vzw Voetbalfederatie Vlaanderen is intussen wel een feit.

Daarnaast keurde het uitvoerend comité van de Koninklijke Belgische Voetbalbond eind november 2008 de oprichting van deze Vlaamse liga goed. Dat is op zich niet zo belangrijk. Waar het over gaat, is het tweede aspect, namelijk het al dan niet erkend en gesubsidieerd worden op basis van het decreet.

Op uw vraag naar het resultaat van de verschillende acties die werden ondernomen, kan ik u het volgende antwoorden. De Voetbalfederatie Vlaanderen heeft op 1 december haar erkennings- en subsidiëeringsaanvraag ingediend bij mijn administratie Bloso, samen met een zestigtal andere sportfederaties. Alle documenten die deel uitmaken van het erkennings- en subsidiëeringsdossier, met daarbij onder meer het sportbeleidsplan voor de volgende olympiade, een jaaractieplan, de begroting, het personeelskader, de verzekeringspolissen en dergelijke meer, werden door mijn administratie Bloso grondig bestudeerd. Tijdens een bilateraal overleg met de verantwoordelijken van de VFFV werd geantwoord op een aantal onduidelijkheden en werden afspraken gemaakt over het aanleveren van bijkomende informatie.

Intussen heb ik het advies van mijn administratie ontvangen over het voldoen van het dossier voor de basis-subsidies aan de spelregels van het decreet op de sportfederaties. Aangezien blijkt dat voldoende garanties werden ingevuld die het decreet vraagt op het niveau van personeel en diploma's, werking in de verschillende provincies, organisatie van competities, vormingen, ondersteuning van de clubs, en dergelijk meer, heb ik op 10 februari beslist om de Voetbalfederatie Vlaanderen te erkennen en te subsidiëren. Tegen einde maart moeten wel nog enkele voorwaarden vervuld worden, vooraleer de erkenning en subsidiëering als volledig kan worden gezien: het huishoudelijk reglement en de definitieve verzekeringspolissen moeten bijvoorbeeld nog worden bezorgd.

2009 zal voor de Voetbalfederatie Vlaanderen een overgangsjaar zijn. De opstart van de Voetbalfederatie Vlaanderen gebeurde bijvoorbeeld in het midden van de competitie en voorlopig worden een aantal medewerkers uitgeleend door de KBVB. Daarvoor werd een overeenkomst van dienstverlening afgesloten met de KBVB, die een einde neemt op 1 juli 2009. Vanaf dan worden ook deze aspecten van de dienstverlening zelfstandig en binnen de schoot van de Voetbalfederatie Vlaanderen geregeld.

Het heeft lang geduurd, maar ik ben tevreden met het resultaat. Er ligt een volwaardig dossier op tafel, waardoor het voetbal de steun kan krijgen van Vlaanderen die het nodig heeft.

Wat de facultatieve opdrachten betreft, is het dossier over de facultatieve opdracht jeugdsport niet ingediend. Men werkt op dit ogenblik aan een dossier voor 2010, dat op 1 september ingediend moet zijn. Het is een beetje een gemiste kans. Het ware mooi geweest als men dat al had ingediend, maar men is bezig met een stevig dossier. Men heeft wel een dossier in het kader van de facultatieve opdracht topsport.

Ik begrijp niet goed waarom u verwijst naar de periode van voorzichtige zaken. De beslissing is genomen en de voorwaarden zijn gesteld tegen 1 april. Dan zitten we zeker nog niet in voorlopige zaken. Voor alle duidelijkheid: voorlopige zaken is een deontologische afspraak, geen juridische regel. Het wil niet zeggen dat we het niet gaan doen. Het Vlaams Parlement ontbindt zich niet, het gaat vrijwillig in reces.

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: Ik heb deze gegevens pas. Ik denk dat de clubs tijd hadden tot 27 april om dossiers van stadions in te dienen. Daarom vraag ik me af in hoeverre de Vlaamse Regering daar beslissingen over kan nemen.

Het ene heeft deels met het andere te maken. Het Vlaams Parlement heeft steeds als voorwaarde gesteld dat, als we willen investeren in stadions, we ook vat willen hebben op heel het voetbalgebeuren in de juiste betekenis van het woord, met een erkende federatie en dergelijke.

Minister Bert Anciaux: De beslissing wordt genomen als het parlement volop in actie is. Dat valt niet onder die deontologische regel, omdat het hier al wordt afgesproken.

Zoals ik daarnet hebt gezegd, betekent voorzichtige zaken niet dat er geen volheid van beslissing is. Er is wel degelijk volheid van beslissing. Ik zal, na het vrijwillig in reces gaan van het parlement, niet op de propen komen met een nooit besproken zaak.

De voorzitter: Volgende maandag wordt op het Bureau een nota besproken. Zoals hier terecht is opgemerkt, behoudt het parlement zijn volledige bevoegdheid. Dat geldt derhalve ook voor de Vlaamse Regering. Er is dus eigenlijk geen probleem. De regering dient haar ontslag in de dag na de verkiezingen. Op dat moment ontstaat er een periode van lopende zaken.

De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: Mijnheer de minister, ik blijf uiteraard kritisch. Ik ben een groot liefhebber van ons voetbal. Ik hecht er ook veel belang aan dat de vele clubs, de jeugd enzovoort ondersteund worden.

De bezwaren die ik geformuleerd heb, blijven echter bestaan. Wat ons betreft, is die zogenaamde splitsing geen volledige splitsing. Ik heb dat in het verleden al vaak gezegd. Om u en uw eventuele opvolger te stimuleren, is het misschien best dat ik een motie aankondig.

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: Mijnheer de minister, u hebt woord gehouden. Als ik teruggrijp naar de motie die in het parlement werd goedgekeurd, dan wordt inderdaad voldaan aan die voorwaarde.

Waar ik ook sterk in geloof, is dat, als deze structuur operationeel zal zijn, ze een eigen dynamiek zal krijgen. Dat merken we trouwens overal. Ik denk dus niet dat dit zomaar een papieren splitsing is. Het is des mensen dat ze binnen hun bevoegdheden, hun opdracht zo goed mogelijk, zo hard mogelijk en zo breed mogelijk willen werken. Dit is dus een zeer belangrijk moment. Het ging er niet om de bond zomaar te splitsen. Wel is het de bedoeling om de tienduizenden jonge voetballers deel te laten uitmaken van het Vlaamse sportbeleid. In die optiek is het punt van de beleidsnota wel degelijk gerealiseerd.

De voorzitter: De heer Deckmyn heeft het woord.

De heer Johan Deckmyn: De heer Van Dijk stelt terecht dat bepaalde zaken een eigen leven gaan leiden. Het is natuurlijk niet de bedoeling om collega's te onderwerpen. De vraag is of de heer Van Dijk meer wil dan een splitsing tot het niveau van derde klasse. Wij staan achter een volledige splitsing. Als dat de finaliteit is, dan zou me dat zeer verheugen.

Met redenen omklede motie

De voorzitter: Door de heer Deckmyn werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Els Robeyns tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over spelen op straat

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, vandaag de dag spelen kinderen nog maar half zoveel op straat of op andere openbare plekken als in de jaren tachtig van vorige eeuw.

Mijnheer de minister, dat is een van de conclusies uit een recent onderzoek dat in uw opdracht door vzw Kind en Samenleving werd uitgevoerd. Voor een onderzoek over buitenspelen werden door de vzw 2300 kinderen tussen 6 en 14 jaar bevraagd en werden observaties uitgevoerd in zeven wijken. In die wijken blijkt dat het aantal kinderen dat buiten speelt flink is gedaald. De kans om spelende kinderen tegen te komen op openbare plekken zoals pleintjes, speeltuinen, weiden of bossen is nagenoeg gehalveerd in vergelijking met de jaren tachtig. Eén verklaring is de beperking van de speelplekken door bebouwing en het toenemende verkeer. Als ze buiten spelen, doen negen op de tien kinderen dat het vaakst in de eigen tuin of in die van vriendjes. Binnen die afgeschermden omgeving ravotten ze nog meer dan vroeger, maar uit de ooit zo populaire bossen en weiden blijven ze bijna helemaal weg.

Mijnheer de minister, nochtans is buitenspelen, beweging, en sport en spel belangrijk voor kinderen, niet alleen voor de lichaamsbeweging, maar zeker en vast ook voor het sociale contact. Dit contact hebben kinderen, jammer genoeg, steeds minder met elkaar op straat, maar steeds meer via internet of achter de pc. Dat beweging, sport en spel voor alle kinderen belangrijk is, daarover is ongetwijfeld iedereen het eens. Toch blijkt het vinden van een gezond evenwicht tussen voldoende bewegen en, bijvoorbeeld, televisie kijken of via de computer chatten, in de praktijk vaak een moeilijke zaak.

Als overheid hebben we een dubbele taak. Enerzijds moeten we ervoor zorgen dat kinderen de mogelijkheid hebben om buiten te spelen, ervoor zorgen dat er voldoende ruimte is. Anderzijds moeten we zeker ook de nadruk leggen op het belang van het buitenspelen en moeten we de kinderen ook stimuleren om dat te doen. Ook moeten we ouders, kinderen, begeleiders en lokale overheden overtuigen van het belang van buitenspelen. Kinderen moeten soms al eens extra aangemoedigd worden om de televisie of hun computer uit te zetten en naar buiten te gaan, waar ruimte is om te spelen en te sporten.

Mijnheer de minister, in dat kader is uw initiatief inzake de buitenspeeldag, dat vorig jaar voor de eerste keer plaatsvond en dit jaar op 1 april wordt georganiseerd, lovenswaardig. Ik hoop uiteraard dat de nieuwe regering dit initiatief verder zal zetten. Het belangrijkste resultaat uit de studie die u besteld hebt, is dat nog maar half zoveel kinderen buiten spelen als vroeger. Welk gevolg zult u geven aan deze resultaten? Is in de studie een verband aangetoond tussen de toename in het gebruik van de nieuwe media en het minder aanwezig zijn van kinderen op straat en in de bossen? Kan het minder aanwezig zijn op straat gerelateerd worden aan, bijvoorbeeld, het feit dat meer activiteiten georganiseerd worden voor en door jongeren in sport- of

jeugdclubs? Welk beleid wenst u te voeren rond spelen en spelen op straat door kinderen?

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Mijnheer de voorzitter, mijn fractie sluit zich graag aan bij de vraag van mevrouw Robeyns. Er moet inderdaad voldoende open ruimte zijn om kinderen te laten ravotten. Door een aantal decreten was dat in het verleden niet altijd mogelijk. Er moet een gezond evenwicht gevonden kunnen worden.

Ik wil echter vooral de link leggen met steden. In dorpen en gemeenten kan men nog ravotten. In steden wordt alles geleidelijk aan volgebouwd. Ook daar is het belangrijk om te zorgen voor voldoende pleintjes of zones om te spelen. Mijnheer de minister, is daarover al overleg gepleegd met uw collega-ministers? Ook zij moeten daar immers op toezien.

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: De vaststelling is wat ze is. Het is inderdaad betreurenswaardig. Toch denk dat er een grote taak is weggelegd voor de lokale besturen. Bij nieuwe verkavelingen moeten ze tonen dat ze moed hebben. Voor sociale woningbouw liggen bepaalde criteria vast, maar men kan ook opleggen om binnen verkavelingen in groene ruimtes te voorzien. Het moet niet altijd van Brussel komen. Ook de lokale overheid moet haar verantwoordelijkheid nemen. Niettegenstaande deze bemerking zijn de vragen zeer terecht.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, het belang van buitenspelen hoeft nog weinig bewijslast, want argumenten van heel uiteenlopende aard stapelen zich op. Het is uiterst plezierig, het geeft onvergelykbare kansen op sociale contacten en vaardigheden, het betekent gezond bewegen, leidt vaak naar kennismaking met sporten en spelen allerlei. Het is bij uitstek een informele fysieke en mentale ruimte waarin jonge mensen zich koesteren in wat wel eens 'een zone van de vrijheid' wordt genoemd, wars van directe pedagogische bemoeienissen, met veel gevoel van autonome tijdsbesteding. Juist deze beleving biedt een eerder uitzonderlijke en daarom juist belangrijke aanvulling op de bestaande en meestal sterker geleide of begeleide bezigheden in het gezin, de school, de verenigingen en tal van georganiseerde programma's.

Daarnaast is en blijft buitenspelen een onvervreemdbaar kinderrecht, en met deze status verheft het buitenspelen zich tot expliciet element van een jeugd- en kinderrechtenbeleid.

Ondanks deze overvloedige bewijslast blijken er verschillende drempels het actief buitenspelen te belemmeren.

Voor de huidige generaties kinderen en jongeren is het niet meer vanzelfsprekend om zich vrij, vrolijk en ongebonden doorheen de straten en op de pleinen te bewegen. Buitenspelen is in sommige, en steeds meer, woongebieden een probleem geworden.

Deze analyses en uitgangspunten zijn niet nieuw, maar vormden van bij mijn aantreden als minister van Jeugd in 1999, een cruciaal en prioritair aandachtspunt. Daarom vindt u het thema ruimte voor kinderen en jongeren altijd prominent aanwezig in mijn jeugdbeleid. Het vormde een belangrijke rode draad doorheen verschillende beleidsacties. Buitenspelen vormt daarbij een excellente concretisering.

Daarom mondde dit beleid rond het buitenspelen van kinderen en jongeren recent uit in een drieluik van acties: een onderzoek, een colloquium en de buitenspeeldag. Het onderzoek naar het buitenspeelgedrag van kinderen en tieners, in opdracht van de Vlaamse overheid werd uitgevoerd door Kind en Samenleving, samen met de K.U.Leuven.

Ik deed hieruit een belangrijke maar voor mij alarmerende vaststelling: in de voorbije 25 jaar speelt de helft minder kinderen buiten. Het onderzoek belicht een aantal drempels die dit effect veroorzaakten. Ik som enkele redenen op waarom kinderen van hun ouders niet meer mogen buitenspelen: omdat het verkeer gevaarlijk is, omdat er geen toezicht is, omdat ze te veel lawaai maken, omdat er weinig andere spelgenoten in de buurt zijn, omdat er nergens in de buurt plaats is om te spelen, omdat de bestaande plekken onvoldoende bereikbaar zijn. Kortom: een complex geheel aan factoren en drempels. Dit onderzoek levert daarvoor een reeks eerste maar zeker nog niet volledige inzichten.

De positieve effecten van het buitenspel zijn, hoewel niet altijd wetenschappelijk te bewijzen, voor mij nochtans overduidelijk, en ik herhaal ze nog even. Waar kinderen buitenspelen, leeft de buurt weer op. Als kinderen buitenspelen, zijn ze gezonder, fitter, sportiever; weerbaarder en creatiever. Buitenspelende kinderen zijn rustiger binnen, ook emotioneel gezonder. Buitenspelen kan ook worden gehanteerd als methode in functie van integratie en interculturalisering.

Het onderzoek stelde ook dat de natuur hen uitdaagt tot beweging, tot ontdekken en onderzoeken, tot verzamelen, tot spelen en genieten, tot interactie met elkaar, tot avontuur en verbeelding. Toch wordt het alsmaar moeilijker om de kracht van buitenspelen centraal te stellen. Ouders en andere volwassenen moeten er steeds meer van worden overtuigd dat de positieve effecten echt wel opwegen tegen de mogelijke risico's en gevaren.

Ondanks de begrijpelijke angst en terughoudendheid van ouders om kinderen in de publieke ruimte vrij te

laten, zijn er voor alle betrokken overheden meer dan genoeg beleidsaandachtspunten om meer buitenspelen mogelijk te maken en te stimuleren. Er liggen duidelijke uitdagingen op het vlak van het creëren van speelplekken, het kindgericht en kindvriendelijk inrichten van publieke ruimte en het belang van intermediairen om kinderen en jongeren in een veilige context van de publieke ruimte te laten proeven. De publieke ruimte moet zo worden ingericht dat kinderen en jongeren weer plaats krijgen om te spelen in het dorp, in het bos, maar ook in de stad.

Wat kan de Vlaamse overheid hier doen? We weten dat de gemeentebesturen de meest belangrijke rol spelen. Daarover is geen discussie. Daarom kan de Vlaamse overheid bij dit thema bijdragen door te sensibiliseren, het aanreiken van good practices en het bekendmaken van de problematiek naar beleidsmakers op lokaal niveau, maar ook in de publieke opinie.

Hieraan werd tijdens de voorbije jaren al heel wat aandacht besteed. Ik illustreer even: via het decreet Lokaal Jeugdbeleid werden concrete en financiële stimulansen gegeven via de prioriteit jeugdruimte die tot 2007 centraal in het decreet werd gesteld. De gevolgen zijn ook merkbaar, want in meer en meer steden maakt men reeds werk van een heus speelweefsel, een geïntegreerd geheel van goed gespreide en toegankelijke speelmogelijkheden. In steeds meer bossen worden speelzones ingericht. De buitenspeeldag die we vorig jaar lanceerden, moet helemaal in dit kader worden geplaatst. De eerste editie oogstte meteen de deelname van meer dan 100 gemeenten. Dit jaar vindt een tweede editie plaats op woensdag 1 april, en voor de tweede editie zegden al meer dan 150 gemeenten hun medewerking toe. De besmetting werkt.

Daarnaast organiseerde het Agentschap Sociaal-Cultureel Werk voor Jeugd en Volwassenen op basis van de onderzoeksresultaten van dit onderzoek een colloquium buitenspelen op 13 februari, hier in het Vlaams Parlement. Aan de hand van de beleidsaanbevelingen in het onderzoeksrapport werd een gevarieerd programma samengesteld met verschillende sprekers en focusgroepen waarin verschillende aspecten van buitenspelen aan bod kwamen. Met dit colloquium bereikten we meer dan 250 deelnemers, met een diverse achtergrond. Zowel lokale en provinciale jeugddiensten als ruimtelijke planners, jeugdwerkers, onderzoekers, personen uit de opvangwereld en onderwijs waren actief aanwezig op deze dag.

Met het colloquium en de buitenspeeldag proberen we langs twee verschillende kanalen het thema buitenspelen lokaal en binnen het jeugdwerk verder op de agenda te plaatsen. Ik hoop dan ook dat de volgende minister van Jeugd dit thema opnieuw opneemt en zijn sensibiliserende taak hieromtrent verder uitwerkt. Hij of zij kan

daarbij beschikken over mooie instrumenten en een sterke inhoudelijke en organisatorische basis.

U stelde verder nog een aantal specifieke vragen over het onderzoek, onder andere naar het verband tussen de toename in het gebruik van de nieuwe media zoals internet en MSN door kinderen en het minder aanwezig zijn op straat. Het onderzoek beperkte zich tot de frequentie tv-kijken en het al dan niet hebben van een tv op de kamer. Hieruit bleek dat tv-kijken niet noodzakelijk ten koste gaat van buitenspelen in de publieke ruimte, maar wel een invloed heeft op het spelen in de tuin. Bovendien leidt het hebben van een tv-toestel op de kamer wel tot een meer passieve invulling van de vrije tijd. Op het gebruik van nieuwe media werd in het onderzoek niet ingegaan, daar kunnen we dus geen conclusies over meegeven.

Het onderzoek zocht wel naar de relatie tussen buitenspel en deelname aan georganiseerde activiteiten voor jongeren in sport- of jeugdverenigingen. Daaruit blijken twee belangrijke vaststellingen. Ten eerste is uit het observatieonderzoek gebleken dat meer kinderen begeleid buitenspelen en dat een groot deel van dit begeleid buitenspelen gerelateerd is aan de toename van jeugdgroepen in de publieke ruimte in vergelijking tot 25 jaar geleden.

Daarnaast toont het surveyonderzoek een licht positief verband tussen deelname aan een sportvereniging en een jeugdvereniging en het buitenspelen in de publieke ruimte. Kinderen die deelnemen aan de georganiseerde activiteiten lijken dus iets meer buiten te spelen dan kinderen die niet deelnemen.

En tot slot. Ik durf niet concluderen op basis van de vaststelling dat kinderen minder buitenspelen dat er al dan niet een individualisering van de kindercultuur optreedt. Om een dergelijke algemene stelling te onderbouwen is het nodig meer en beter uitgebouwd onderzoek te krijgen over de manier waarop kinderen hun vrije tijd invullen en wat daarbij de redenen zijn om bepaalde keuzes te maken. Individualisering of andere aspecten van de kinder- of jongerencultuur zijn uiteraard gerelateerd aan brede maatschappelijke onder- en bovenstromen. Hierin speelt de globalisering, bijvoorbeeld in de media maar ook via e-spelletjes enzovoort. Buitenspelen vormt hierbij zeker een aspect, maar de mate van impact en de kracht van een causaal verband kan niet zomaar worden gelegd.

Wat we wel kunnen stellen, is dat de aanwezigheid van andere buitenspelende kinderen in de publieke ruimte een belangrijke aanzet is voor kinderen om zelf ook in de publieke ruimte te gaan spelen. Kortom: de aanwezigheid van veel kinderen en jongeren is een belangrijke trekpleister om nog meer jeugd aan te trekken. Het samenzijn, samenleven en dus samenspelen met

andere kinderen en jongeren blijft, zeker als het gaat over spelen in de publieke ruimte, van cruciaal belang bij de opvoeding, de socialisering, en dus het groeien van jonge mensen.

De voorzitter: Mevrouw Robeyns heeft het woord.

Mevrouw Els Robeyns: Mijnheer de minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. Met betrekking tot het stimuleren van kinderen tot buitenspelen, is er uiteraard een rol weggelegd voor de verschillende overheden. Zeker wat de praktische organisatie betreft, is het logisch dat we eerder op het lokale of provinciale niveau gaan kijken. Maar er is ook voor de Vlaamse overheid een rol weggelegd op het vlak van stimulatie en sensibilisatie. U hebt als minister altijd de kar getrokken. Ik deel uw bekommernis dat de volgende regering de goede weg die is ingeslagen, verder moet volgen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Helga Stevens tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de kostprijs van Nederlandstalige ondertiteling van films op dvd en filmrol

De voorzitter: Mevrouw Stevens heeft het woord.

Mevrouw Helga Stevens: Mijnheer de minister, ik verwijs naar mijn vraag om uitleg en uw antwoord hierop in de commissie Cultuur van 16 oktober 2008 met betrekking tot het Filmfestival van Vlaanderen.

De ervaring van vele dove mensen is dat Nederlands gesproken films die op dvd worden uitgebracht, nog maar weinig in het Nederlands worden ondertiteld op dvd. Daarbij blijft het problematisch om Nederlands gesproken films te volgen met ondertiteling in de bioscoop, getuige de verschillende klachten van enkele dove bioscoopgangers.

Graag had ik geweten wat nu de kostprijs is voor het voorzien in Nederlandstalige ondertiteling voor zowel dvd als filmrol. U beloofde dat te laten onderzoeken. Is dat gebeurd? Kunt u de resultaten hiervan meedelen? U zei ook dat de ondertiteling van de bioscoopfilms een verantwoordelijkheid is van de filmdistributeurs. Hebt u reeds met hen overlegd? Wat is de uitkomst van dat overleg?

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mevrouw Stevens, aansluitend op onze afspraak ben ik nagegaan wat de reële kostprijs is. Informatie vanuit het veld leert mij dat men voor de ondertiteling moet uitgaan van een all-inkostprijs van ongeveer 1 euro per ondertitel voor vertaaltitels in de

standaardtalen Nederlands en Frans en 0,75 à 0,80 euro voor ondertiteling in dezelfde taal. Teletekstondertiteling, met andere woorden. Het is dus goedkoper om te ondertitelen in dezelfde taal, maar niet zo veel duurder om te ondertitelen in een andere taal.

In één filminuut zitten meestal tien tot vijftien ondertitels. Dat aantal varieert vanzelfsprekend van film tot film. Een film met veel dialogen zal snel 15 titels per minuut hebben. Een doorsnee Amerikaanse film komt dan weer dichterbij 10 titels per minuut. Als we er nu van uitgaan dat een doorsnee bioscoopfilm ongeveer anderhalf uur duurt, dan komt de kostprijs voor een vertaalondertiteling uit op een bedrag tussen 600 en 900 euro. Voor een teletekstondertiteling moeten we uitgaan van een kostprijs tussen 450 en 675 euro.

De ondertiteling moet natuurlijk ook nog worden aangebracht, hetzij op de filmrollen, hetzij digitaal binnen een dvd-bestand. Wat die technische kant betreft, zegt mijn informatie dat voor het branden van titels op de klassieke filmrollen, de kostprijs op een bedrag tussen 800 en 1000 euro per kopie komt. Het zogenaamd digitaal branden op dvd komt op minder dan de helft en is dus veel goedkoper en bovendien een eenmalige kost.

Vanuit die cijfers en ons voorbeeld, komen we aan een kostprijs van maximaal 2000 euro voor een vertaalondertiteling per klassieke filmrol en maximaal 1000 euro voor een dvd-applicatie.

Zoals ik reeds in het kader van uw vorige vraag antwoordde, ligt de verantwoordelijkheid van de ondertiteling bij de distributeurs. Noch het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF), noch ikzelf kunnen verplichtingen opleggen. Zowel in gesprekken met mijn kabinet als bij bijeenkomsten met het VAF, werden de distributeurs op de hoogte gebracht van deze terechte verzuchtingen. In de wetenschap dat er echt wel ad-hocinspanningen gebeuren, worden wij erop attent gemaakt dat de hoge kostprijs per filmrol en per zaal het vooralsnog onmogelijk maakt om filmrollen te voorzien van ondertiteling.

Dit probleem zal zich op termijn echter vanzelf oplossen, en wel vanaf het moment dat alle bioscopen uitgerust zullen zijn met digitale projectieapparatuur. Dat proces is volop bezig, maar voor de kleinere bioscopen is dat natuurlijk wel een probleem.

Tijdens dezelfde zitting van deze commissie op 16 oktober 2008 heb ik over het digitaliseringsprobleem uitvoerig geantwoord op een vraag van de commissievoorzitter. Digitale software maakt het perfect mogelijk om vanuit één kost te voorzien in ondertiteling voor de bioscoop, voor dvd-gebruik én voor televisiedoeleinden. Dat betekent concreet dat, zodra de bioscopen uitgerust zijn met een digitale projectieomgeving, het probleem van de ondertiteling de facto is opgelost,

aangezien de exploitanten automatisch een ondertiteling zullen aanmaken voor dvd-gebruik en die applicatie vanzelfsprekend ook kan en zal worden aangewend binnen de bioscopen.

In België zijn momenteel 100 van de 500 schermen digitaal. De digitalisering voltrekt zich hoofdzakelijk bij Kinopolis. De andere grote cinemagroep UGC heeft laten weten op korte termijn eveneens de overstap te zullen maken. Verwacht wordt dat tegen 2012 ongeveer de helft van de zalen uitgerust zal zijn met digitale projectoren. We kunnen alleen maar hopen dat die evolutie zich nog sneller zal voltrekken.

Tegelijkertijd wil ik onderzoeken of het mogelijk is om voor de tussenperiode van drie jaar afnemend in een specifieke subsidielijst te voorzien voor de Nederlandstalige ondertiteling op filmrollen. Ik kan dat nog niet beloven. Ik wil kijken of het financieel haalbaar is. Ik denk niet dat het om verschrikkelijk grote bedragen zal gaan, maar dat wil ik dus onderzoeken.

Mevrouw Helga Stevens: Dank u voor uw duidelijke en precieze antwoord op mijn vragen, mijnheer de minister. Ik vind het heel interessant om te vernemen wat de kostprijs is per regel ondertiteling. Het valt relatief mee, maar het blijft een extra kost. De mensen in de filmindustrie willen uiteraard winst maken. De productiekosten zijn hoog, al zie ik de kost voor ondertiteling als een onderdeel daarvan.

De meerprijs om in ondertiteling te voorzien per filmrol ligt wel hoog. Ik vind het extreem hoog. Gaat het om één bedrijf dat die ondertitels brandt? Zitten daar werkuren in? Ik wist niet dat inbranden zo duur was. Dus moeten we ons instellen op het digitale en hopen dat we die evolutie kunnen versnellen.

Ik ben blij om te vernemen dat Kinopolis – uiteraard ook uit eigenbelang – bereid is om dat te doen en dat de andere filmmaatschappij ook stappen zet. Ik hoop dat we snel verbetering zullen zien. We moeten ervoor zorgen dat de bioscoopuitbaters ook bereid zijn om die ondertiteling te gebruiken. Ik heb klachten gehoord van dove mensen dat de verantwoordelijken weigerden om de ondertiteling aan te zetten bij een film die ondertiteld was. Digitaal kun je kiezen of je het aan of uit zet. Dat vind ik een bijzonder domme, zinloze discussie. Iedereen is het gewoon om naar ondertiteling te kijken op televisie. Het probleem rijst vooral bij Nederlands gesproken films. Niet enkel dove, ook slechthorende mensen hebben overigens voordeel bij ondertiteling.

Uw suggestie van een tussentijdse subsidie in afwachting van de volledige overstap naar een digitale omgeving is een interessante piste. We moeten in het oog houden dat we de competitie niet verstoren, maar als we daar rekening mee houden, kunnen we tussentijds die

meerkost voor de filmrollen mee dragen. Ik ben geïnteresseerd in de opvolging van dit dossier.

Minister Bert Anciaux: Het moet perfect mogelijk zijn, maar ik wil het financiële luik bekijken, om een oproep te doen aan de filmzalen om daarop in te tekenen. Het is ook niet nodig dat alle zalen binnen Kinopolis ondertiteling hebben. Zo kun je besparend optreden. Want het is inderdaad een kostelijke zaak doordat het per kopie moet worden ingebrand.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer André Van Nieuwkerke tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over de Olympische Spelen in Londen in 2012

De voorzitter: De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke: Mijnheer de minister, mijn vraag betreft de voorbije Olympische Spelen en die in Londen in 2012.

Mijnheer de minister, ik dacht dat u beloofd had om ons eind december, begin januari een evaluatie te geven van de voorbije Olympische Spelen met de knelpunten en eventueel de oplossingen. Ondertussen hebben we vernomen dat de Stuurgroep Topsport aangevuld wordt met mevrouw Hellebaut. We krijgen ook een nieuwe topsportmanager. Er zijn tussendoor discussies geweest over het feit dat het veldrijden geen olympische discipline is en geen topsport.

Als het niet goed gaat tijdens de Olympische Spelen, staan de kranten vol. Maar als het daarna over het beleid gaat, niet. In een klein artikeltje heb ik gelezen dat het BOIC op 11 december is samengekomen met alle actoren, dus ook vertegenwoordigers van de gemeenschappen, over de voorbije Olympische Spelen.

De balans die daar gemaakt werd, is uiteraard niet zo positief. De voorbije zestien jaar hebben wij slechts in acht van de 36 olympische sporten twintig medailles behaald. Het voorbeeld van Slowakije en Slovenië werd aangehaald: die landen scoren beter ondanks een lager bevolkingsaantal en BNP.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer Van Nieuwkerke, de Vlaamse Gemeenschap was niet betrokken bij dat overleg.

De heer André Van Nieuwkerke: Er werd tijdens die bijeenkomst een evaluatierapport opgesteld. Daarin staan verwachtingen voor de politiek: meer financiële

middelen voor de grote sportevenementen, de ondersteuning van de olympische federaties, een volwaardige topsportinfrastructuur, het afwerken van het statuut van topsporter, de bevordering van de samenwerking met de gemeenschappen en een stringent antidopingbeleid.

Wat sportactoren betreft, verwacht men: het opzetten van professionele scoutingstructuren, een snellere ontdekking van talenten en een betere begeleiding, de verbetering van het niveau van de coaches en de begeleiding van atleten, onder andere via een uitmuntendheidscentrum. Het BOIC krijgt als taak: de samenwerking met de gemeenschappen, het oprichten van een 'olympic coaches'-platform, een coördinerende rol voor de ploegsporten, het verstevigen van de olympische teams en de selectiecriteria met het oog op Londen 2012.

Door onze staatsstructuur is het BOIC de springplank naar de Olympische Spelen, maar de gemeenschappen zijn ook drager van een topsportbeleid. Zijn met het BOIC de nodige afspraken ter zake gemaakt? We staan voor een nieuwe olympiade. Om in de komende jaren efficiënt te kunnen werken, zouden we het best van bij het begin duidelijke afspraken maken. Dat is ook in het belang van de transparantie naar de buitenwereld en naar de commissie voor Sport. We moeten daar vanaf nu werk van maken met convenants en structuren.

De voorzitter: De heer Sauwens heeft het woord.

De heer Johan Sauwens: Ik sluit me volledig aan bij de vraag van de heer Van Nieuwerkerke. U herinnert zich vast mijn interpellatie van enkele maanden. Er waren toen duidelijke afspraken gemaakt om voor eind december een nieuw stappenplan te bespreken. We komen nu in een moeilijke periode terecht, u weet dat beter dan wie ook. Het kan een hele tijd duren vóór er een nieuwe regering gevormd raakt en vóór die structurele maatregelen kan nemen. Daarom moeten die maatregelen nu al genomen worden.

Topsportmanager Van Aken is net vertrokken. Wij maken ons wat zorgen over de continuïteit van het topsportbeleid. Ik stel me ook vragen over de samenwerking met het BOIC. Uit de contacten die we hebben opgebouwd, blijkt een meer dan grote bereidheid tot samenwerking. Men is bereid rekening te houden met de rol van de gemeenschappen in het sportbeleid. Dat is toch wat men ons zegt. Het is niet aan het parlement om die organisatie daarop aan te spreken, dat is de taak van de minister. Dat overleg moet vanuit Bloso en de topsportfederaties worden opgebouwd. Ik ben erg benieuwd naar uw antwoord en naar de evolutie van de voorbije weken.

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: Ik heb hier iets gehoord dat mij met verstomming slaat. De vraag om uitleg is heel

terecht, net zoals de aanvulling van de heer Sauwens. Ik ben bang dat u straks gaat antwoorden dat u – of de Vlaamse Gemeenschap – niet uitgenodigd was op die evaluatie.

Minister Bert Anciaux: Neen, dat zal mijn antwoord niet zijn.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Ik heb een bijkomende vraag. In Nord-Pas de Calais, aan de Noord-Franse Côte d'Opale, is men al volop bezig de topinfrastructuur ter beschikking te stellen van buitenlandse topsporters die zich willen voorbereiden op de Olympische Spelen. Zijn er al contacten geweest? In hoeverre wordt dat voor Vlaanderen georganiseerd? Vanuit onze kuststreek is dat vlakbij, Londen ligt vlakbij. Er is goedkope accommodatie en betaalbare sportinfrastructuur. Is op dat punt al iets gebeurd?

De heer André Van Nieuwerkerke: Er kan inderdaad accommodatie ter beschikking worden gesteld op het moment dat de Olympische Spelen in Londen plaatsvinden. Dat is ook interessant voor West- en Oost-Vlaanderen. We moeten aanwezig zijn op sportief, economisch en toeristisch gebied.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer Verstreken, het is niet de bedoeling dat wij naar aanleiding van de Olympische Spelen in Londen, gaan trainen in Nord-Pas de Calais. We moeten in Vlaanderen ruimte creëren om buitenlandse trainingskampen te organiseren. Daar zijn we mee bezig.

Mijn verontwaardiging sloeg op het mogelijke misverstand dat het BOIC in samenspraak en samenwerking met de gemeenschappen een evaluatie zou maken. Dat is niet het geval. Dat wil niet zeggen dat we niet uitgenodigd waren voor de uiteenzetting.

Het BOIC weet dat ik niet gelukkig was met zijn opge maakte balans. Ik heb dat onlangs per brief meegedeeld, en duidelijk gesteld dat er eerstdaags overleg met de voorzitter moet zijn. Mijn topsportmanager en topsportexpert waren op 11 december 2008 aanwezig op de vergadering met de olympische federaties. We waren toen verontwaardigd over de aanpak van het BOIC, voornamelijk over de inhoud van de vragenlijst die naar de sportfederaties is gestuurd en de manier waarop de discussies die avond zijn verlopen. We zijn hierover immers vooraf nooit geïnformeerd, terwijl het om vragen ging die, in vele gevallen, het Vlaamse sportbeleid aanbelangden. Ook kregen we geen juiste kijk op de effectieve resultaten van deze enquête, bijvoorbeeld dat er slechts een aantal federaties reageerden.

Op uw vraag tot onderschrijving van de acties vooropgesteld door het BOIC zal ik duidelijk proberen te zijn. U vindt alle opgevraagde informatie terug in mijn beleidsbrief Sport, die aan alle Vlaamse parlementsleden werd bezorgd. Een eerste voorstel bestaat in meer financiële middelen voor de organisatie van grote sportevenementen. Ik kan u vertellen dat de Vlaamse overheid, via de decretaal vastgelegde subsidies die binnen het nieuwe uitvoeringsbesluit Topsport fors werden opgetrokken, voorziet in ondersteuning voor de organisatie van EK's, WK's en wereldbikers. Daarnaast geeft Topsport Vlaanderen ook financiële steun aan de belangrijkste topsportevenementen in Vlaanderen, zoals de Ronde van Vlaanderen.

Het BOIC wil ondersteuning van de olympische federaties en financiering van een volwaardige topsportstructuur. Meer dan ooit werden de topsportfederaties de voorbije vier jaar aangezet om een totale en volwaardige topsportstructuur uit te bouwen. Via de nieuwe uitvoeringsbesluiten werd dan ook voorzien in een verhoging van de decretaal vastgelegde middelen voor elke topsportfederatie. In 2008 bedroegen die 5,8 miljoen euro, voor 2009 is dat bedrag opgetrokken naar 8,1 miljoen euro. Dat is een stijging van 2,3 miljoen euro of 50 procent.

Vervolgens stelt het BOIC voor om het statuut van de topsporter af te werken. Sinds 2007 begeleidt het project Carrièrebegeleiding beloftevolle jongeren en elitesporters voor de combinatie topsport en studie, de combinatie topsport en werk en de nacarrière. Binnen dit project kan de Vlaamse topsporter steeds een beroep doen op een variëteit aan ondersteuningsmogelijkheden tijdens en na de sportcarrière.

Dan is er de samenwerking tussen de gemeenschappen ter zake. Ik ben blij dat ik de kans krijg om hier dieper op in te gaan. In de voorbije vier jaar is er tussen de Vlaamse Gemeenschap en het BOIC wel degelijk samengewerkt via de Stuurgroep Topsport en de Task Force Topsport. Het BOIC is in beide adviesraden afgevaardigd. De samenwerking tussen de gemeenschappen verloopt via de ABCD-commissies en in de Be Gold-projecten. Bij elke beslissing, bij elke visieontwikkeling, bij elke concretisering van het topsportbeleid, bij elke eurocent, bij elke ondersteuning was het BOIC betrokken en werd het advies van het BOIC gevraagd in de taskforce en de stuurgroep.

De heer André Van Nieuwkerke: Is het ook omgekeerd?

Minister Bert Anciaux: Neen.

Dat ik met deze samenwerking verder wil gaan, toonde ik al aan via het voorstel Vlaams Huis voor de Topsport en via de intentieverklaring tot samenwerking die ik met het BOIC tekende in juli 2007. Dat we nog niet kwamen tot een concrete samenwerking, is volledig te wijten aan

het BOIC. Na lang onderhandelen ontstond in juli 2008 een tekst waarmee iedereen akkoord kon gaan. Maar het BOIC had nog enkele vragen. In juli 2008 werd de tekst niet getekend, ook al hadden we een eerste moment gepland – het lijkt wel het cultureel akkoord.

Tijdens de Olympische Spelen in Peking hebben we die vragen van het BOIC met de voorzitter van het BOIC, met de verantwoordelijke van Topsport en met de delegatieleider besproken. Het ging in hoofdzaak over de financiering van het BOIC, waarin ze bijzonder geïnteresseerd waren, en in de rol die het BOIC kon spelen in het tuchtrechtelijk apparaat voor alle federaties voor de elitesporters. Ik had er geen probleem mee dat ze mee een coördinerende rol zouden hebben gespeeld in dat tuchtrechtelijk apparaat. Ook wat de financiering betreft, heb ik toen een aantal aanpassingen goedgekeurd.

Hoewel we toen tot een akkoord waren gekomen, kreeg het BOIC in oktober 2008 een aangepaste versie op basis van de besprekingen in Peking, maar op 10 februari 2009 kregen we opnieuw een reeks vragen. Intussen heb ik de voorzitter per brief laten weten dat ik me echt niet kan vinden in deze aanpak en dat ik dringend met hen rond de tafel wil zitten.

Een van de punten die het BOIC naar voren schuift, is een doeltreffend antidopingbeleid. In Vlaanderen wordt in uitvoering van het decreet op het medisch verantwoord sporten een strenge maar correcte weg bewandeld, die zelfs soms strenger is dan het WADA zelf.

Een ander punt is het opzetten van professionele scoutingstructuren en het vroeger ontdekken en beter begeleiden van talenten. Recent startte het project 'Samen in Topvorm' voor de lagere scholen, waarin aan de hand van een testbatterij en provinciale topdagen zeer vroeg en breed wordt gescreend op sportieve mogelijkheden en talent. Ook het Vlaams Sport Kompas van de UGent is een nieuw initiatief van het Vlaams topsportbeleid. Ook specifieke talentdagen van de federaties worden ingepast in het proces scouting en selectie.

Het BOIC wil ook het niveau van de coaches verbeteren en een beroep doen op bestaande ervaring. Het spreekt voor zich dat trainers en coaches zeer belangrijk zijn in de opleiding van topsporters en topsportsters in spe. De Vlaamse trainerschool heeft de komende jaren dan ook de belangrijke taak om de cursussen niet uitsluitend op een algemeen clubniveau in te vullen, maar om ook oog te hebben voor de begeleiding van talenten en topsporters. Topsport staat niet stil en evolueert elk jaar. Nieuwigheden moeten via het Vlaams coachesplatform worden overgebracht, en ook de opleidingen moeten deze evolutie volgen.

Nog een punt is de begeleiding van atleten, onder andere via uitmuntendheidscentra. Vorig jaar hebben we hard

gewerkt aan het idee van het Vlaamse Huis voor de Topsport. Dit is er uiteindelijk niet gekomen, en ik betreur dit nog steeds. Het verheugt mij dan ook dat het BOIC nu spreekt van een uitmuntendheidscentrum. Het Vlaamse Huis van de Topsport had juist de bedoeling om de Vlaamse topsportexpertise samen onder één dak te brengen en het uitmuntendheidscentrum bij uitstek te worden voor de Vlaamse topsport. Ik hoop dat de volgende minister van sport dit idee opnieuw ter tafel legt. Als ik daartoe enige kans zal hebben, zal ik dat zeker doen.

Samen met de gemeenschappen wil het BOIC een 'Olympic coaches platform' opzetten. Vanaf 2006 zorgt de Vlaamse trainersschool voor de uitbouw van het Vlaams Coachesplatform. De VTS organiseerde sindsdien jaarlijks drie studiedagen. Het BOIC kan over de gemeenschappen heen de coaches en trainers verenigen, maar dit moet in een duidelijk omlijnd programma richting Olympische Spelen gebeuren, want daar ligt de taak van het BOIC: het organiseren van de zending naar de Olympische Spelen.

De coördinerende rol van ploegsporten en olympische teams moet worden verstevigd. Het BOIC kan een rol hebben in de coördinatie van de ploegsporten, in nauwe samenwerking met de desbetreffende sportfederaties en het Vlaamse topsportbeleid, via de Stuurgroep en de Task Force Topsport.

Het laatste punt is het herzien van selectiecriteria met het oog op de Olympische Spelen van 2012. In Vlaanderen zijn we meermaals vragende partij geweest om de selectiecriteria te herzien. Het is echter belangrijk dat de sportfederaties hierbij worden betrokken, zodat correcte en relevante selectiecriteria kunnen worden opgesteld. Hiermee moet zeker niet worden gewacht, maar het initiatief moet uiteindelijk van het BOIC komen. Ik zal de vraag alleszins blijven stellen.

Soms heb ik het gevoel in de bergen te zitten, waar voortdurend een echo weerklinkt als we roepen. Ik begrijp dat. Het BOIC werkt niet alleen met de Vlaamse Gemeenschap, maar ook met de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap. We hebben niet dezelfde snelheid. Maar we mogen ons niet laten afremmen. Dat is het probleem. Als het BOIC vindt dat de lat gelijk moet worden getrokken, dan kan dat niet naar beneden, dan moet de Franse Gemeenschap een stevige tand bijsteken, zodat we op gelijke voet kunnen samenwerken. Waar het belangrijk is voor de sporter, doen we dat. De 4 maal 100 of de 4 maal 400 zijn mooie voorbeelden van zaken waarin we met de Franse Gemeenschap of met onderdelen of met federaties ervan samenwerken. Hetzelfde geldt voor een aantal ploegsporten. De meeste van de ploegsporten, 99 tot 100 procent, bestaan uit deelnemers van Vlaamse federaties.

Tot slot wil ik stellen dat we met het Vlaamse topsportbeleid een enorme inhaalbeweging hebben gemaakt en

veel van de acties die door het BOIC werden gesuggereerd werden reeds opgestart. Dat we nog een lange weg te gaan hebben spreekt vanzelf en dat er voortdurend moet worden geëvalueerd, bijgestuurd en samengewerkt met alle actoren is ook een open deur intrappen. Vlaanderen heeft lang de hand uitgestoken voor samenwerking met het BOIC. Ik wacht nu vol ongeduld op een concreet engagement van hen om samen werk te maken van een betere topsport in Vlaanderen en België.

Het BOIC moet een duidelijke keuze maken waar de prioriteit ligt in de komende olympiade. Ik kijk uit naar de definitieve samenwerkingsakkoorden, die al vele maanden ter ondertekening bij het BOIC liggen.

We zullen alles klaarmaken zodat de continuering voor 100 procent kan verdergaan. In de komende maanden zullen de aanzetten worden gegeven tot een versterking van het topsportbeleid. Ik geef twee voorbeelden. Toen we in 2004 met deze legislatuur startten, was het maximale bedrag dat voor een olympiade was besteed, 15 miljoen euro. Dat was de olympiade van Athene. Voor de olympiade van Peking hebben we 50 miljoen euro vrijgemaakt. Nu hebben we al recurrent voorzien in een olympiade van 90 miljoen euro. Dat is nu al vastgelegd. Ik vraag niet dat de volgende minister nog extra bedragen zou plannen.

Ten tweede vind ik wel dat er nog een verhoging moet komen voor sport. Zoals er afgelopen legislatuur een verhoging van 75 percent is gerealiseerd, vind ik dat er wel degelijk nog een legislatuur moet komen met 75 percent verhoging van de middelen, hoofdzakelijk voor sport-voor-allen, en ook een klein stuk voor topsport. Ik wilde u een tweede voorbeeld geven in verband met de continuering. Vanzelfsprekend zal zo snel mogelijk een nieuwe topsportmanager worden aangeduid. De nieuwe stuurgroep is op dit ogenblik volop bezig met de bespreking en goedkeuring van een voorstel van topsportactieplan 2009-2012 zodat nu, net zoals in 2004, het topsportactieplan er zal zijn in het begin van de legislatuur en van de olympiade.

De voorzitter: De heer Van Nieuwkerke heeft het woord.

De heer André Van Nieuwkerke: Mijnheer de minister, ik dank u voor het uitgebreide antwoord. Uiteraard wist ik wel dat er een aantal elementen zijn gekomen uit een enquête via de sportfederaties, en dat we in Vlaanderen bezig zijn met een aantal evidenties. Mijn hoofdbekommernis is dat zo vlug mogelijk, ik hoop nog tijdens deze legislatuur, een aantal knopen wordt doorgemaakt. Het topsportactieplan is nu in voorbereiding. Het BOIC is daarbij betrokken. Men zegt daarin bijvoorbeeld voor welke sporttakken we gaan. Dat is concreet. Men moet niet aan alle disciplines willen deelnemen, maar aan de disciplines waarin men de meeste kansen heeft. Als men in het begin van de

olympiade zegt waar we voor gaan, waar we alle middelen op inzetten, zoals de topcoaches, dan zijn we vertrokken.

Het is belangrijk dat we dat uitdragen naar alle gemeenten en naar de publieke opinie. Dan is dat duidelijk en krijgen we niet het gezaag achteraf dat we maar zo weinig medailles hebben behaald. We moeten duidelijk communiceren wat onze lijnen en onze doelstellingen zijn. Ik bekijk het heel concreet en pragmatisch.

Ik heb de indruk dat het BOIC wel wil samenwerken, maar dat het soms gewrongen zit met de Waalse vleugel die achterna hinkt op een aantal vlakken. Het heeft de bekommernis om met de gemeenschappen op een efficiënte wijze samen te werken, dat lijkt me duidelijk.

Minister Bert Anciaux: In de individuele gesprekken blijkt dat altijd. Maar altijd opnieuw, nadat er individuele gesprekken zijn geweest, of dat nu is met de voorzitter, de verantwoordelijke voor topsport of Philippe Rogge, stellen we vast dat, als ze teruggaan naar hun huis, daar iets gebeurt waardoor die afspraken altijd opnieuw worden tegengehouden. Sommigen zeggen dat dat te maken heeft met bepaalde figuren.

De heer André Van Nieuwkerke: Misschien kunnen we hier afspreken dat u ons nog tijdens deze legislatuur meedeelt wanneer u er klaar mee bent. Dan kunnen we dat eens bespreken. We kunnen eventueel de actoren uitnodigen, onder meer het BOIC, en een debat voeren om het vast te leggen en te bekrachtigen.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Mijnheer de minister, ik heb nog een aanvulling bij de uiteenzetting die ik daar net heb gedaan. De accommodatie die men aan het bouwen is in Nord-Pas de Calais, is niet bestemd voor de Franse topsporters maar voor de buitenlanders, namelijk de Chinezen en dergelijke. Ik ken de stand van zaken niet. U hebt daarnet gezegd dat u daarmee bezig bent. Ik denk dat het ook interessant is om contact op te nemen met de minister van Toerisme om te kijken wat op dat vlak mogelijk is en om de krachten te bundelen.

Minister Bert Anciaux: We moeten er vooral voor zorgen dat de Chinezen minder medailles halen. (*Gelach*)

De heer Johan Verstreken: Wij kunnen hen betaalbare accommodatie bieden in vergelijking met Groot-Brittannië. Er is de link met de carferry vanuit Oostende, Zeebrugge en Calais. Voor Chinezen is Londen dan dicht bij de deur.

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: De heer Van Nieuwkerke maakte de vergelijking met Slovenië en Slowakije. Ik

heb gezegd dat dat staten zijn die pas onafhankelijk zijn geworden. De heer Van Nieuwkerke vroeg zich af of dat een drive geeft. Ik denk het wel.

Ik heb ooit gemiliteerd met de slogan 'deze driehoek draait vierkant'. Als je met een federale instelling moet handelen, zelfs in sport, draait het soms vierkant.

Minister Bert Anciaux: Dat is het juist. Het BOIC mag zelfs niet worden beschouwd als een federale instelling.

De heer Kris Van Dijk: U zegt het zelf. We willen de lat hoog leggen en we moeten niet nivelleren naar onder.

Minister Bert Anciaux: Ik wil met het BOIC werken. Ofwel plooit het BOIC zich terug tot reisbureau voor de Olympische Spelen ofwel speelt het mee een rol in het topsportbeleid, maar dan zal dat zijn als onderdeel van een co-communautair beleid en niet van een federaal beleid.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Piet De Bruyn tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over het ontbreken van een Vlaamse bijdrage aan het Europees filmarchief

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, collega's, ik beken dat ik niet echt een filmkenner ben. Een klein artikeltje in Knack van ondertussen een aantal maanden geleden, wees me op het bestaan van het project 'Europa Film Treasures'. Ik ben online gaan kijken en het aanbod dat daar wordt gepresenteerd is ronduit indrukwekkend. Daarom was ik verrast dat Vlaanderen, dat nochtans rijke filmarchieven heeft, op dit ogenblik nog geen bijdrage levert, althans voor zover ik kon nagaan.

Ik wil het project even situeren. Het kon in de opstartfase rekenen op een ruime subsidie uit het MEDIA-programma van de Europese Unie. Het gaat om een samenwerkingsverband dat is geïnitieerd door het Franse Lobster Films, dat is gespecialiseerd in het restaureren van historische films en op dat vlak baanbrekend werk heeft verricht. Er is een samenwerking met ruim 37 Europese filmarchieven, waaronder niet de geringste. Ik verwijs onder andere naar het Nederlands Filmmuseum, het British Film Institute en het Franse Institut Lumière. Er zijn er nog veel en veel meer.

Het zwaartepunt van de collectie – en daar ligt haar doelstelling – ligt bij oudere, vaak kortfilms die in het

commerciële circuit op dit ogenblik geen kans krijgen, laat ons eerlijk zijn, omdat dat er geen vraag is om die op grote schaal te projecteren. Ze zijn wel uniek en hebben een bijzondere historische waarde. Ze schetsen het ontstaan van de Europese film. Het is de bedoeling om dit Europees filmmateriaal te ontsluiten en aan een zo ruim mogelijk publiek ter beschikking te stellen via het systeem van video op aanvraag. Men heeft de ambitie om zowat de YouTube te worden van de betere historische, vaak kortfilm.

Om uw appetijt wat te wekken, geef ik een paar voorbeeldjes van wat er allemaal kan worden gevonden. Er is uit 1901 een documentaire over tsaar Nikolaas II, de laatste tsaar van Rusland. Het is onvoorstelbaar om die man te zien rondwandelen, weliswaar een beetje houten. Er is een reclamefilmje over worsten uit midden de jaren dertig. Het was gefilmd in kleur, hoewel op dat ogenblik nauwelijks iemand het in kleur kon zien. Er is een documentaire uit 1916 over het leven op een Duitse duikboot. Last but not least, zijn er ook nog licht erotische filmpjes uit Oostenrijk van, denk ik, 1908. Het is boeiend en ook meer dan dat. Ik heb enkele voorbeelden gegeven, maar er zit wel degelijk een lijn in.

De filmpjes worden ook gescreend. Niet elk filmpje komt erop. Er is een panel samengesteld met mensen die wat van filmgeschiedenis kennen. Men kiest enkel de beste.

Helaas levert Vlaanderen op dit ogenblik nog geen bijdrage aan dit project. Zoals ik al heb aangehaald, hebben we een rijke geschiedenis en traditie. We hebben mee aan de wieg gestaan van de ontwikkeling van de film in Europa. Ook in het beleidsplan van de minister wordt gesproken over een maximale culturele uitstraling van het Vlaams filmpatrimonium in het buitenland als een van de betrachtingen van het Vlaams cultuurbeleid. Het lijkt me dan ook dat een deelname aan dit project aangewezen is om die doelstelling te bereiken.

Mijnheer de minister, kent u het project 'Europa Film Treasures'? Klopt het dat Vlaanderen op dit ogenblik nog geen bijdrage levert aan dat project? Weet u of er een vraag werd geformuleerd en een aanbod werd gedaan om mee te stappen in het project? Voor welk archief of filminstituut binnen Vlaanderen kan dat dan een taak zijn? Ik geef meteen toe dat me dat niet helemaal duidelijk is. Ik denk bijvoorbeeld aan het Huis van de Vlaamse Film, hoewel ik daar niet echt van overtuigd ben. Ik zal zo dadelijk wel horen wat u daarover te zeggen hebt. We hebben ook een aantal filmarchieven. Wie zou een bijdrage kunnen leveren? De logische afsluitende vraag is of u bereid bent te kijken hoe Vlaanderen alsnog in dit project zou kunnen stappen.

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: De vraag van de heer De Bruyn is interessant. Bij het begin van deze legislatuur

heb ik ook al eens een vraag gesteld over het media-programma van de Europese Unie en de link met Vlaanderen. Ik wist ook niet van het bestaan af van dat youtubeachtige filmarchief. Ik moet daar zeker eens naar surfen. Misschien is hier een rol weggelegd voor het Vlaams Audiovisueel Fonds (VAF). Ik wacht het antwoord van de minister af.

Mijnheer de voorzitter, het is al een tijdje geleden dat we de vertegenwoordigers van het VAF hier hebben ontvangen. Misschien kunnen we een hoorzitting of een werkbezoek organiseren. Ik stel voor dat bij de regeling van de werkzaamheden te bespreken.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Beste collega's, vooreerst wil ik preciseren dat er momenteel nog geen eigen Vlaams filmarchief bestaat. Na het vertrek van het zelfverklaarde Vlaams filmmuseum en -archief uit Leuven en de verhuis naar Kortrijk, heeft deze eenmansinstelling nog weinig van zich laten horen. *(Opmerkingen)*

Wat dat betreft, had ik toch enige hoop. We hebben het hier nog over gehad. Sindsdien heb ik er niets meer van gehoord. We hebben wel mogelijkheden gegeven, dacht ik.

Vanzelfsprekend zijn er nog deelarchieven, zoals het audiovisueel archief van de VRT en het Argosarchief. Op termijn kan gedacht worden aan een geïntegreerd platform. Ik heb begrepen dat het gloednieuwe project aan de Krook in Gent deze ambitie zou inschrijven in haar plannen en een heus audiovisueel archief zou willen realiseren. Dat is een goed idee. Daarom is het vernieuwde Cinematek, het voormalige Koninklijk Belgisch Filmarchief, tot nader order, en tot spijt van wie het benijdt, de enige behoeder van het Vlaamse filmpatrimonium. Ik wil hier trouwens benadrukken dat dit archief nog altijd wereldfaam geniet.

Ik kom nu terug op de specifieke vragen van de heer De Bruyn.

Ik ben wel degelijk op de hoogte van het European Film Treasuresproject. Het betreft hier een initiatief van het Franse commerciële bedrijf Lobster Film, een van de zeventien projecten die vorig jaar een subsidie ontvingen vanuit het Europese MEDIA-programma in de oproep 'steun aan Video on Demand'. Dit project is in het bijzonder toegespitst op films uit de pionierstijd, die tot het publieke domein behoren, terwijl de meeste Vlaamse films uit een iets latere periode dateren, zodat er vaak nog rechten op rusten. Ik wil geenszins de verdiensten van dit project minimaliseren, maar het als 'uniek' omschrijven doet het toch wel iets te veel eer aan en het is zeker niet het definitieve Europese filmarchief. Ik kan me evenwel voorstellen dat het indrukwekkend moet zijn om die films te zien.

Cinematek heeft er bewust voor gekozen niet mee te stappen in dit initiatief, en naar verluidt zouden een aantal partners van het eerste uur inmiddels al hebben afgehaakt.

In dit verband wil ik ook nog wijzen op de revolutie die de digitalisering op gang heeft gebracht in het domein van de archivering en de ontsluiting. Zo zijn er onder meer MIDAS, een online database met de catalogi van Europese filmarchieven, en Europeana, een alomvattend Europees digitaal archief, opgestart op initiatief van de Europese Commissie. Via ACE, de koepelvereniging van Europese filmarchieven, maakt ook Cinematek deel uit van deze beide initiatieven. Alle deelnemende filmarchieven hebben ongeveer een kwartier beeldmateriaal ter beschikking gesteld van Europeana. Aan de Europese Commissie zal ook het project Europeana Movie worden voorgelegd, dat specifiek gericht is op de ontsluiting van het Europese cinematografische erfgoed via het internet.

Cinematek is, zoals gezegd, lid van de Europese koepelvereniging van filmarchieven en wordt in die hoedanigheid betrokken bij alle initiatieven met een Europese dimensie. In het bestaan van een audiovisueel werk komen drie onderscheiden etappes voor: de creatie/productie, de exploitatie en de bewaring. De taak van het Huis van de Vlaamse Film en van het VAF situeert zich in de eerste fase. Uiteraard kan het VAF meewerken aan een broodnodige sensibilisering, want een aantal producenten beschouwt de archivering van het werk nog altijd als een bijkomstigheid. Ik heb trouwens vernomen dat er op een structurele manier overleg wordt gepleegd tussen het VAF en Cinematek. Ik dacht dat ik dat heb geantwoord op uw vorige vraag hierover.

De heer Piet De Bruyn: Dat was in uw antwoord op een vraag van de heer Delva.

Minister Bert Anciaux: U vraagt naar een eventuele bijdrage vanuit Vlaanderen. U zult hebben begrepen dat ik het op dit ogenblik niet opportuun acht om aan te sluiten bij dit project. Ik ben ervan overtuigd dat zich op korte termijn vanuit Europa meer kansen en uitdagingen zullen voordoen. Het is natuurlijk wel belangrijk dat we dat in het oog blijven houden en dat we waar mogelijk een Europees initiatief mee ondersteunen. Maar ik denk dat het, zoals mij wordt gezegd, een ander initiatief zal worden.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

De heer Piet De Bruyn: Dank u, mijnheer de minister, voor uw antwoord. U hebt een aantal terechte opmerkingen gemaakt: de vaststelling dat we nog geen eigen Vlaams filmarchief hebben, en de teleurstelling over de verhuizing van Leuven naar Kortrijk zonder dat daar nadien veel uit is voortgekomen kan ik enkel onderschrijven. Dat de Krook het op zich neemt om een Vlaams audiovisueel archief te herbergen of op te richten,

is lovenswaardig. Maar we spreken hier over de middel-lange termijn. Dat zal niet morgen gerealiseerd zijn en ook niet volgend jaar. Het is uiteraard bijzonder zinvol.

Minister Bert Anciaux: Ik wil toch nog proberen om binnen deze legislatuur een initiatief te nemen met betrekking tot het activeren van het beeldarchief van de VRT of van BRT-RTB.

De heer Piet De Bruyn: Mijnheer de minister, de bijkomende informatie die u hebt gegeven over het Europese project Film Treasures is nieuw voor mij. Ook dat een aantal enthousiaste deelnemers van het eerste uur al twijfels hebben, wil ik gerust geloven.

Het belang van de vraag was het inventariseren van de initiatieven. U geeft ook aanvullende informatie over nieuwe projecten die worden of zullen worden gestart. Ik hoor dat u bereid bent om daaraan te participeren, voorlopig nog via Cinematek. Daarmee wordt tegemoetgekomen aan de bekommernis om het materiaal dat we hebben optimaal te bewaren.

Wij moeten de klemtoon blijven leggen op het feit dat archiveren wel degelijk een kerntaak moet zijn. Vervolgens moeten wij niet alleen bewaren maar ook naar een zo groot mogelijke ontsluiting streven. Ik ben tevreden, mijnheer de minister, dat u die bekommernis steunt.

De voorzitter: Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Johan Verstreken tot de heer Bert Anciaux, Vlaams minister van Cultuur, Jeugd, Sport en Brussel, over met uitsterven bedreigde dialecten

De voorzitter: De heer Verstreken heeft het woord.

De heer Johan Verstreken: Ik zou de vraag in het dialect kunnen stellen, maar ik zal jullie dat niet aandoen. Hoewel, met een beetje taalgevoel zouden jullie mij moeten kunnen verstaan. Ik zal het echter niet doen om mijzelf als politicus niet belachelijk te maken in deze economisch moeilijke tijden.

Mijnheer de minister, wij zijn met zijn allen voor zowel een goed dialect als voor een goede en correcte standaardtaal. Beide zijn belangrijk.

Volgens een rapport van de UNESCO zouden 2500 van de 6900 talen die wereldwijd gesproken worden, dreigen te verdwijnen. Ook het West-Vlaams en het Limburgs zijn in deze lijst van bedreigde talen opgenomen. Ik denk dat dit toch ook wel het geval zal zijn voor andere Vlaamse dialecten.

Volgens de Nederlandse professor Taalkunde Tsjeerd de Graaf, die meewerkte aan de UNESCO-atlas, dragen verschillende factoren bij tot het verdwijnen van een taal. Er zijn economische motieven, zoals kansen op sociale promotie, of politiek-militaire motieven, zoals de dwang om te integreren. Maar de oorzaak is toch vooral dat ouders op een bepaald ogenblik de moedertaal niet meer doorgeven aan hun kinderen. Ikzelf ben in het dialect opgevoed maar heb daarnaast, door wat dictie en het goede onderwijssysteem, goed Nederlands leren spreken.

De Vlaamse dialectspecialisten hebben vragen bij het UNESCO-onderzoek. Zij zien meer gevaren in het verkavelingsvlaams of in een soort tussentaal. Ik denk dat zij daar een punt hebben. Ook in tv-series wordt een tussentaal gesproken. Theatergezelschappen doen dat ook. In Nederland gebeurt het ook. De tussentaal ontstaat doordat jongeren niet langer hun eigen dialect kennen, maar ook de standaardtaal niet onder de knie hebben. De Vlaamse dialectspecialisten zijn voorstanders van Standaardnederlands, gecombineerd met dialect. Je moet kinderen dus twee talen aanleren. Als jonge kinderen maar één taal meer aanleren, het Nederlands, leren ze later veel moeilijker andere vreemde talen aan. Dat is net de sterkte van onze regio.

Mijnheer de minister, bent u op de hoogte van het feit dat het West-Vlaams en het Limburgs en eventueel nog andere Vlaamse dialecten met uitsterven bedreigd zijn? Wat is uw visie op het gebruik van dialecttaal? Bent u van mening dat het dialect te zeer ondergewaardeerd wordt? Hoe kan volgens u het dialect positiever worden gewaardeerd? Doet dit fenomeen zich voor in andere landen die lid zijn van de Nederlandse Taalunie? Bent u bereid dit te bespreken op het overleg met de Nederlandse Taalunie? Bestaat er zoiets als een taal erfgoedbank met plaats voor dialecten waar onder andere de talrijke dialectwoordenboeken worden verzameld voor het archief en het nageslacht, zoals dat ook met middeleeuwse talen is gebeurd?

De voorzitter: De heer Arckens heeft het woord.

De heer Erik Arckens: Mijnheer de voorzitter, ik pik graag in op de vragen die de heer Verstreken net heeft gesteld. Enkele jaren geleden heb ik zelf al eens een vraag om uitleg over het dialect gesteld. Ik heb dat toen anders geformuleerd. Ik heb het toen over het oraal immaterieel cultureel erfgoed gehad.

De dialecten maken hier deel van uit. In feite omvat wat in het artikel en waarschijnlijk ook in het onderzoek staat beschreven een zekere dramatiek. Ik zal op de dialectiek van de dialectiek wijzen. Volgens mij is het dialect aan het uitsterven. Professor de Graaf haalt in dit verband twee voorbeelden aan. Ik vind zijn voorbeelden echter nogal eigenaardig.

Het Limburgs bestaat niet. Voor zover het vroeger bestond, ging het om een aantal banden die van Belgisch

Limburg, doorheen Nederlands Limburg, tot in Duitsland liepen. Hierdoor kunnen mensen die aan de Maaskant wonen ten tijde van carnaval perfect al de daar gesproken dialecten verstaan.

Een van mijn ouders is van de Maaskant afkomstig. De andere komt uit Haspengouw. Ik ben, zo wordt me althans voorgehouden, uit hun echtelijke liefde ontsproten. Ik kan er dus op wijzen dat het Limburgs op zich niet bestaat.

Met betrekking tot het West-Vlaams is enkele jaren geleden een heel origineel onderzoek gevoerd. De onderzoekers hebben in elk dorp van West-Vlaanderen onderzocht wat de dominante uitspraak was van de zin “Er waren eens twee koeien”. Dit longitudinaal onderzoek heeft tien tot vijftien jaar geduurd. De onderzoekers hebben vastgesteld dat in West-Vlaanderen een zekere vervlakking aan de gang is. Ik heb evenwel vernomen dat de mensen uit Brugge en uit Roeselare elkaar door middel van een vorm van overgangs-West-Vlaams perfect kunnen verstaan. Dat is in Limburg alvast niet het geval.

De dialecten sterven uit. Het meest frappante en meest dramatische voorbeeld is het Brussels. Wat is nu de dialectiek van de dialectiek?

In Maaseik wordt met het dialect van Tongeren gelachen en omgekeerd. Die mensen begrijpen elkaar niet. Ze gebruiken het Algemeen Nederlands als tussentaal.

Wat doen we met het dialect? Het enige wat ons nog rest, is het dialect steeds meer als erfgoed beschouwen. Het heeft trouwens een plaats in het Erfgoeddecreet gekregen. Ongeveer 25 of 30 jaar geleden is het ‘Woordenboek van het Tongers’ gepubliceerd. Ondertussen zijn er al heel wat dergelijke woordenboeken bijgekomen. Hieruit blijkt dat de dialecten steeds meer een museaal gegeven worden. Na verloop van tijd zullen de dialecten in een aantal gebieden nog door oudere mensen worden gesproken. Het zal niet meer worden doorgegeven, maar het zal perfect ontsloten zijn. Dat is de dialectiek.

Persoonlijk geloof ik niet dat een dialect op zich kan worden doorgegeven. Ik zou dit willen geloven. Ik ben echter zelf het product van het niet-doorgeven van een dialect. Dit is een gevolg van bepaalde omstandigheden. *(Opmerkingen van minister Bert Anciaux)*

Mijnheer de minister, ik ben niet verhuisd. Ik ben in Brussel geboren. Mijn ouders zijn verhuisd. Om de zaken te vergemakkelijken, hebben ze het Algemeen Nederlands gebruikt. Dat was in uw jonge tijd trouwens al aan de gang. Hebt u op school nog veel mensen gekend die Brussels spraken? *(Opmerkingen van de heer Kris Van Dijck/Gelach)*

Minister Bert Anciaux: In Hoogstraten werd in elk geval plat Antwerps gesproken.

De heer Erik Arckens: Dat werd op school in feite negatief beoordeeld. Ik sta zelf heel positief tegenover het dialect. Ik denk dat dit ook voor de minister geldt.

Dialectsprekende flaminganten in Brussel hebben nog een andere handicap. Ze worden door de Vlaamse beweging met de vinger gewezen. Het Front démocratique des francophones (FDF) is begin jaren zestig ontstaan. Ik ken mensen die in 1964 en in 1965 naar die eerste meetings gingen. De meest gesproken taal was daar het Brussels dialect, en niet het Frans. Het FDF was eigenlijk een molen om de Vlaamse Brusselaars via een stelsel van sociale promotie in het Frans binnen te loodsen. De voorzitter van Brussel-Stad, een vriendelijk man, spreekt me trouwens altijd in het Brussels aan.

De voorzitter: De heer Van Dijk heeft het woord.

De heer Kris Van Dijk: Mijnheer de voorzitter, na de eerste inleiding en de zeer interessante aanvulling neem ik met enige schroom het woord. Ik denk dat we ons in Vlaanderen en in heel het Nederlandstalig gebied om twee zaken zorgen moeten maken.

De eerste zaak is de standaardtaal. Dit moet in de Nederlandse Taalunie een belangrijk aandachtspunt worden. De tussentaal maakt ook in Nederland opgang. De tweede zaak is het behoud van de dialecten.

Een standaardtaal is gedeeltelijk een kunstmatige taal. Een dialect is een levendige taal. Hierdoor evolueren dialecten. De heer Verstreken heeft er een aantal aangehaald. De wereld is in zekere zin ons dorp geworden. Ik geef een voorbeeld van de vroegere ontwikkeling van dialecten. De gemeente Arendonk was vroeger enigszins een afgesloten gebied. Het dialect van Arendonk was heel specifiek en had geen binding met de dialecten van de gemeenten in de omgeving. Het ging om een op zichzelf gekeerde gemeenschap. Door migraties evolueren de dialecten. De mensen gaan op andere plaatsen studeren of werken.

Ik denk dat we de dialecten op verschillende manieren kunnen bewaren. Dit is aan tijdelijkheid onderhevig. Het West-Vlaams dat nu wordt gesproken, verschilt van het West-Vlaams dat honderd jaar geleden werd gesproken. Binnen honderd jaar zal het weer anders zijn.

In mijn gemeente is een tentoonstelling over het ontstaan van de Kempense kanalen gehouden. We zijn erin geslaagd een aantal verhalen over het ontstaan van die kanalen in het dialect te laten inspreken. Daarnaast hebben we weliswaar de vertaling in de standaardtaal schriftelijk ter beschikking gesteld. Mensen een verhaal in het dialect laten vertellen, draagt gedeeltelijk bij tot het bewaren van het dialect. Dergelijke kleinschalige en misschien ook grotere initiatieven kunnen dit mogelijk maken.

Allerlei organisaties zijn actief met taal bezig. Ze willen verdere initiatieven nemen om beide polen, het Standaardnederlands en de dialecten of de standaardtaal en de moedertaal, te verankeren.

De voorzitter: De heer Caron heeft het woord.

De heer Bart Caron: Mijnheer de voorzitter, zelfs mijn gebruik van de standaardtaal is heel erg door mijn moedertaal gekleurd. Dit geldt vooral voor de klanken. Aangezien ik, in tegenstelling tot de heer Verstreken, nooit dictie heb gevolgd, heb ik dit nooit in orde gekregen. Eerlijk gezegd heb ik het ondertussen opgegeven.

Ik wil me kort bij deze vraag om uitleg aansluiten. Ik wil een pleidooi houden voor het dialect omdat het bedreigd is. Er was vroeger de valse gedachte dat we allemaal beter ABN zouden spreken en dat heeft het dialect verdrongen. Er blijkt nu uit onderzoek dat een goede beheersing van de moedertaal bijdraagt tot een goede beheersing van andere talen en de taalrijkdom groter maakt in plaats van versmalt.

Dat heeft een sterke claim gelegd op de evolutie van het Nederlands. Op de speelplaats van heel veel scholen is het dialect aan het verdwijnen. Een speelplaats is een broedplaats van het dialectgebruik. Ik ben ook in het dialect opgevoed. Ik ben een echte West-Vlaming. Ik heb op verschillende plaatsen in de provincie gewoond en gewerkt. Ik kan u zelfs de klankverschillen tussen het dialect van Brugge, Oostende, Kortrijk, Roeselare en Ieper demonstreren, na de commissievergadering. Ze zijn er en deze rijkdom dreigen we te verliezen.

We hebben de mond vol over diversiteit en de interculturele samenleving. Dit is eigenlijk een voorbeeld van diversiteit in de samenleving en daarom alleen al moeten we dit koesteren. Ik vind het mooi dat Erfgoed allerlei initiatieven neemt om via convenanten en woordenboeken dit erfgoed te bewaren, maar ik zou heel graag hebben dat het ook levendig blijft en dat het niet alleen dode taal is maar ook levende taal blijft. Het dialect mag evolueren. Ook het Nederlands en het Engels evolueren.

Als we voor iets moeten strijden, dan is het voor het Standaardnederlands. Ik denk dat we het eigenlijk eens zijn. Goed Nederlands en een goed dialect dragen bij tot taalrijkdom. Ik zou graag hebben dat we de achteruitgang van het dialect zouden kunnen stoppen, al weet ik helemaal niet hoe we dat zouden moeten doen. We moeten het nog een beetje koesteren, al moet het ook niet kunstmatig zijn. Het mag niet verworden tot 'musealiseren' van levende taal.

De voorzitter: Minister Anciaux heeft het woord.

Minister Bert Anciaux: Mijnheer de voorzitter, geachte collega's, ik denk dat wij de voorbije dagen allemaal

onze wenkbrauwen fronsten toen we hoorden dat precies het West-Vlaams en het Limburgs als dialecten zouden zijn bedreigd. Als Brusselaar kan ik u verzekeren dat er andere dialecten zijn die heel wat meer onder druk staan. Gelukkig werd de voorbije dagen een en ander uitgebreid gecorrigeerd in de media. Ik denk dan ook dat het nuttig is een paar misverstanden uit te klaren.

In zijn vraag om uitleg spreekt de heer Verstreken over met uitsterven bedreigde dialecten, maar de UNESCO-atlas heeft eigenlijk betrekking op met uitsterven bedreigde talen. Dat zijn twee verschillende zaken. Het verschil tussen een taal en een dialect is immers in grote mate een sociale constructie en hangt af van de aanwezigheid of het ontbreken van een maatschappelijke consensus. Zoals een van de geïnterviewde hoogleraren verduidelijkte: een taal beschikt over een leger en een zee-macht, een dialect heeft deze maatschappelijke en politieke bescherming niet. Daarmee gaf hij juist aan dat een taal uiteindelijk een politiek-maatschappelijke constructie is, verankerd in wetten en gestuurd door officiële instrumenten.

Maar hoe komen het West-Vlaams en het Limburgs dan in die UNESCO-talenatlas van bedreigde talen? Dat lijkt te komen door het grensoverschrijdende karakter van deze dialecten. De UNESCO-atlas heeft het immers over het 'Limburgs-Ripuarisch'. Dat is het dialect – of de taal, zo u wilt – dat rond het drielandenpunt wordt gesproken en waarvan de atlas zegt dat er niet minder dan 2.600.000 sprekers zijn: 1.600.000 in België/Nederland en 1.000.000 in Duitsland.

– *De heer Kris Van Dijk treedt als waarnemend voorzitter op.*

Ik onthoud dat u hebt gezegd dat het Limburgs eigenlijk niet bestaat, maar dit is wat de UNESCO zegt. Voor een bedreigd dialect zijn dat mooie cijfers. Dat Limburgs-Ripuarisch is overigens geen eenheidstaal of -dialect. Er zijn belangrijke verschillen tussen het Nederlands-Limburgs en Vlaams-Limburgs. En de variant rond Aken wijkt nog sterker af. Ik ben het met u eens dat er in de hoogte grote verschillen zijn. Het zijn eigenlijk horizontale lijnen of blokken.

Hetzelfde beeld krijgen we voor het West-Vlaams. De atlas verwijst hiermee ook naar het West-Vlaams dat in Frans-Vlaanderen en het Zeeuws dat in Zeeland wordt gesproken. Ook hier gaat het volgens de atlas om het respectabele aantal van 1.500.000 sprekers. Maar ook hier zijn er niettemin belangrijke regionale verschillen.

In Nederland heeft het Limburgs een erkend statuut als streektaal, het Zeeuws heeft hier echter tevergeefs naar gestreefd. In Frankrijk is het West-Vlaams opgenomen in de lijst van de Langues regionales de France, die recent werd opgemaakt. Dit betekent dat de taal in kwestie als

een belangrijk deel van het cultureel erfgoed wordt beschouwd. Er is verder geen ondersteuning aan verbonden. Het zou ons trouwens verbazen in het Frankrijk waar tot voor kort de zogenaamde dialecten, die ook vaak eigen talen zijn, verboden waren.

Daardoor ontstaat de indruk dat West-Vlaams en Limburgs het statuut hebben gekregen van een zelfstandige taal, eerder dan een dialect. Dat is zoals reeds aangegeven een eerder subjectief gegeven. Het is door dit schijnbaar meer zelfstandige karakter van de talen in Nederland en Frankrijk dat zowel het West-Vlaams als het Limburgs in de UNESCO-atlas werden opgenomen.

Hierbij is het belangrijk te vermelden dat UNESCO de bedreigde talen quoteert op een schaal van vijf parameters, gaande van 'onveilig' tot 'uitgestorven'. Zowel het Limburgs-Ripuarisch als het West-Vlaams bevinden zich in de eerste en minst erge fase, namelijk 'onveilig'. Die quotering betekent dat ouders hun kinderen niet meer automatisch opvoeden in deze taal, al gebeurt het nog vaak.

Dialectenkenners stippen aan dat de meeste kinderen in West-Vlaanderen tijdens het spelen wel degelijk West-Vlaams spreken. De jongste generaties kennen hun dialect dus nog wel, al zal het, zoals alle talen, zijn geëvolueerd. Ook in Limburg is het dialect nog vrij levendig. Dat komt ook omdat beide provincies aan de rand van ons taalgebied liggen, wat altijd resulteert in meer uitgesproken streekkenmerken. Sommige stadsdialecten, zoals het Gents en het Brussels, lijken daardoor meer bedreigd te zijn dan het West-Vlaams. In Brussel is dat evident, in Gent heeft dat onder meer te maken met het feit dat Gent een grote studentenstad is en dat iedereen er zijn eigen taal spreekt.

UNESCO erkent overigens dat de atlas subjectieve elementen bevat en dat de opdeling dus niet objectief te maken is. UNESCO roept daarom ook iedereen op om te reageren wanneer men bedenkingen heeft bij de gemaakte indeling, iets wat de Vlaamse linguïsten ook van plan zijn.

Wat is mijn visie op het gebruik van dialecttaal? De verhouding tussen dialect en het Algemeen Nederlands is er een van en-en, niet van of-of. Het gebruik van het Algemeen Nederlands moet bijvoorbeeld op school aangeleerd worden zonder stigmatiserend te werken voor dialectgebruik. Het dialect is, zeker in Vlaanderen, lang voorgesteld als de vijand van de standaardtaal. In de jaren vijftig en zestig werd het zo afgeschilderd via tal van acties en door verschillende actoren. De toenmalige ABN-kernen, waar mijn vader een van de trekkers van was, sommige taalrubrieken van de kranten en radio en dito televisieprogramma's kunnen daartoe worden gerekend.

Het Algemeen Beschaafd Nederlands stond lijnrecht tegenover het 'onbeschaafde' dialect, als een rechtstreeks

vijandbeeld. De visie op die relatie was erg lapidair: men kon geen algemene omgangstaal verwerven zonder radicaal met het dialect te breken. Een combinatie leek toen onmogelijk en dus zeker ongewenst. Daarom moesten de dialecten virulent worden bestreden.

Vandaag is ongeveer iedereen het erover eens dat die visie achterhaald is en zelfs contraproductieve effecten had. Je moet dat bovendien zien in de strijd voor de culturele rechten van de Vlaamse Gemeenschap in dit land. Taal is een dynamisch iets, en die stelling werkt ook voor de dialecten. Door het verhogen van de mobiliteit van de mensen werden dorpsdialecten steeds meer vervangen door 'regiolecten' – dialecten op groter territoriaal of geografisch niveau. Tegelijkertijd groeit én verandert de woordenschat voortdurend, beïnvloed door de steeds veranderende samenleving.

Parallel met die regionalisering ontstaat ook het zogenaamde 'Verkavelingsvlaams', een taal met kenmerken van vooral Brabantse dialecten en het Algemeen Nederlands, dat vaak gesproken wordt in een context waar men Algemeen Nederlands zou verwachten. Ook dat is onderdeel van een veranderende samenleving, die anders omgaat met de taalnorm.

Als reactie op de mondialisering is tegenwoordig ook sprake van zogeheten 'glocalisering'. Men is trots op de eigen afkomst en het dialect. De vele hippe zangers en zangeressen die zich bedienen van Vlaamse dialecten bewijzen dat de streektaal haar oubollige karakter heeft afgeschud. De recente toekenning van een Vlaamse Cultuurprijs aan Flip Kowlier getuigt daarvan: hij gebruikt volgens linguïsten het West-Vlaams voorbeeldig, maar gaat er tegelijk dynamisch mee om door eigentijdse woorden toe te voegen.

Taal is dus bij uitstek een dynamisch gegeven. Als overheid erkennen we die dynamiek en passen we ons beleid eraan aan. Dorpsdialecten zijn in het beste geval nog levend immaterieel erfgoed dat gedocumenteerd en geïnventariseerd wordt, regiolecten en het Verkavelingsvlaams worden hoe langer hoe meer de taal van onze vrije tijd en de eerder informele contacten. Het Algemeen Nederlands is tot nader order nog steeds de officiële taal die op school dient te worden onderwezen.

Aandacht voor de culturele rijkdom van taaldiversiteit en een positieve omgang met taal en dialecten, dat is wat UNESCO met de taalatlas nastreeft. Als dialecten willen overleven, moet men ze immers vooral niet in een keurslijf van regels en authenticiteit dwingen. Dat is de beste manier om ze dood te knuffelen. Ik denk dan ook niet dat zich extra maatregelen opdringen. Dat wil natuurlijk niet zeggen dat men de bestaande dialecten niet moet documenteren, precies omdat ze aan verandering onderhevig zijn. Linguïsten van verschillende universiteiten maken daar sinds jaar en dag werk van.

Sinds 2007 ondersteun ik vanuit het cultureelerfgoedbeleid de vzw Variaties, de koepelorganisatie voor dialecten en oraal erfgoed in Vlaanderen. De traditionele dialecten maken een fundamenteel onderdeel uit van ons immaterieel erfgoed. Binnenkort verdedigt Rob Belemans, die ook werkzaam is als medewerker van FARO, het Vlaams Steunpunt voor cultureel erfgoed, overigens een proefschrift over dit onderwerp. Dit proefschrift zal ook voorstellen voor het beleid omvatten en zal later vanuit FARO worden gepubliceerd.

De Vlaamse fenomenen doen zich onvermijdelijk ook voor in andere landen die lid zijn van de Nederlandse Taalunie en daarbuiten. In Nederland staan de dialecten in elk geval veel sterker onder druk. Er is al veel langer dan in Vlaanderen sprake van een inheemse cultuurtaal. De belangstelling voor dialecten is er zo mogelijk nog groter. Er is zelfs sprake van een heuse dialectrenaissance, een verhoogde aandacht. Dat betekent echter niet dat het dialectgebruik heropleeft.

De Nederlandse Taalunie is sinds vele jaren een krachtige verdediger en facilitator van het correcte gebruik van het Nederlands als de officiële standaardtaal. De zorg om onze taaldiversiteit staat daar geenszins haaks op, maar is ook niet vanzelfsprekend. Zo heeft de Taalunie zich al in 2003 uitgesproken tegen de erkenning van dialecten als aparte talen, maar tegelijk voor de bescherming van de dialecten als varianten van het Nederlands. Zo is een van de vijf centrale boodschappen die de Taalunie probeert uit te dragen: 'Het Nederlands klinkt in vele stemmen.'

Geleidelijk aan komt ook binnen de Taalunie één en ander op gang. Zo is in 2009 taalvariatie het werkhema van de Taalunie. In het najaar verschijnt de jaarlijkse krant Taalpeil over taalvariatie en ook het jaarlijkse Taaluniedebat zal hieraan worden gewijd. Daarin komen ook de resultaten van een publieksonderzoek over taalvariatie. Daarbij kan ik aankondigen dat de Taalunie werkt aan een virtueel museum van de Nederlandse taal, dat ter gelegenheid van haar dertigjarig bestaan in 2010 zou worden geopend. De eerste kamers van dat museum zouden worden gewijd aan taalvariatie, onder meer aan dialecten. De Taalunie heeft niet alleen het grensoverschrijdende project Regionale Woordenboeken gesubsidieerd, maar subsidieert vanaf nu ook de tweejaarlijkse Dialectdagen, waarvan de tiende editie op 28 maart plaatsvindt in het Nederlandse Hogeveen.

Ook op uw laatste vraag kan ik een positief antwoord geven. Sinds veel jaren wordt er Vlaamse overheids-geld geïnvesteerd in grootschalige onderzoeksprojecten die door verschillende universiteiten worden gevoerd. Zo bestaan er drie grote regionale en grensoverschrijdende woordenboekprojecten waarin de woordenschat van de Vlaamse, de Brabantse en de Limburgse dialecten

zeer omvattend verzameld, beschreven en ontsloten wordt. Ook voor de fonologie, de morfologie en de syntaxis bestaan er grote atlasprojecten die de structuur en de variatie van de dialecten in heel het Nederlandse taalgebied uitvoerig documenteren en in kaart brengen.

De redacties van deze regionale woordenboeken beschikken over uitgebreid materiaal dat grotendeels werd verzameld toen er nog volop echte dialectsprekers met een rijke dialectwoordenschat konden worden ondervraagd. Men is bezig met het digitaliseren van dat materiaal zodat de variatie op digitale kaarten kan worden vastgesteld. De materialen worden ook opgenomen in de zogenaamde TST-centrale, die in opdracht van de Taalunie digitale taalvoorzieningen voor het Nederlands bundelt en ter beschikking stelt van onderzoekers en ontwikkelaars. Het inschakelen van multimedietoepassingen biedt in elk geval nog veel mogelijkheden.

Eerder dit jaar namen we de beslissing om een project van de vzw Variaties te ondersteunen. Dit project wil een digitale database ontwikkelen voor het ontsluiten van de verschillende historische dialectwoordenboeken. Prioriteit wordt daarin onder andere gegeven aan het uitgebreid Westvlaamsch Idioticon uit 1873.

Dit zijn slechts de voornaamste projecten die momenteel lopen. Op het vlak van het documenteren en het wetenschappelijk vastleggen van dialecten als talig erfgoed behoort Vlaanderen in Europees perspectief zeker tot de kopgroep.

Tot slot kan ik alleen maar zeggen dat ik erg blij ben met de Unesco-atlas van bedreigde talen, ook al lijkt de gebruikte opdeling niet perfect en sluit ze niet helemaal aan bij de realiteit van bijvoorbeeld het West-Vlaams en het Limburgs zoals het in Vlaanderen wordt gebezigd. De atlas vuurt in elk geval de discussie aan, ook en vooral bij de taalgebruikers zelf. En dat was precies de bedoeling: mensen bewust laten nadenken over hun taalgebruik en het belang van diversiteit daarin.

De heer Johan Verstreken: Dank u voor uw uitgebreide antwoord, mijnheer de minister. Ik dank ook de collega's voor de ondersteuning. Zowel levende als overleden legendarische figuren die met het dialect bezig zijn of waren, zullen u dankbaar zijn. Ik denk aan Romain Deconinck, Jef Burm, Jo Erens, Gaston en Leo, Wannes Van de Velde, Willem Vermandere en vele anderen.

De voorzitter: Het incident is gesloten.